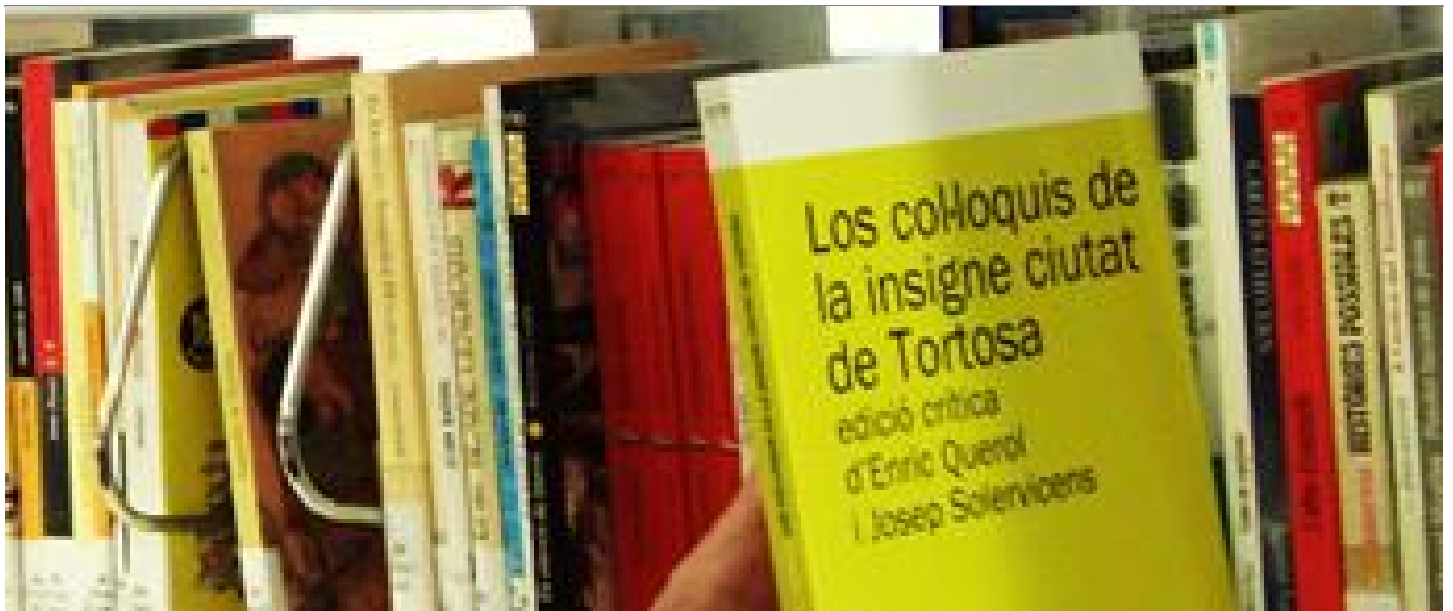

Enric Querol: “'Los Col·loquis' és el text que millor representa l'assimilació del paradigma renaixentista a Catalunya”

Autor: Anna Zaera

Data de publicació: 25-12-2014

Es va presentar a Tortosa el llibre de Cristòfol Despuig traduït a l'anglès

Una obra aparentment localista però que amaga una crítica punyent a algunes de les arbitrietats religioses, desigualtats socials i agressions polítiques i identitàries del segle XVI. 'Los Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa' recull els ideals renaixentistes -tals com la reactivació de l'esperit crític, l'interés per la política i els afers públics en general, així com la consciència identitària d'una comunitat- a través d'uns diàlegs sobre la història de Tortosa. Com les coses mai no són casuals, arriba en aquests moments la traducció a l'anglès d'aquesta obra, revaloritzant la seua modernitat de clàssic, i aportant un anàlisi "fuoritempo" -que no se'ns fa gens estrany- al debat identitària actual a Catalunya.

'Los Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa' traduïts com 'Dialogues. A Catalan Renaissance Colloquy Set in the City of Tortosa' (Tamesis, 2014) escrit per l'hispanista Henry Ettinghausen sota l'encàrrec de l'editorial Barcino representen una fotografia en color de la societat del segle XVI. Cristòfol Despuig (Tortosa, 1510-1574) va escriure els Col·loquis l'any 1557. Al llarg dels sis diàlegs de què consta l'obra, tres personatges - els tortosins Fàbio i Lívio i el valencià don Pedro - parlen de múltiples qüestions polítiques, lingüístiques i socials, al mateix temps que passen pels carrers de Tortosa i naveguen per les aigües de l'Ebre. Parlem amb el professor Enric Querol (Tortosa, 1965), llicenciat en filologia anglesa i doctor en filologia espanyola, un dels autors del pròleg de l'edició en anglès.

- Per fi, creus que 'Los Col·loquis de la insigne ciutat de Tortosa' tenen el reconeixement que mereixien?

'Los Col·loquis' són, qualitativament, un clàssic de la literatura catalana, però han tingut una difusió molt tardana. Recordem que es van redactar el 1557, però no es van publicar fins el 1877! La crítica, fins a l'edició d'Eulàlia Duran (1981), no va apreciar la modernitat del text, la seva relació amb l'estètica i la cosmovisió del Renaixement. Ja fa unes

dècades que aquesta recepció ha canviat i el text és un referent per a historiadors, lingüistes, estudiosos del fet religiós, sociòlegs i naturalistes, per nomenar algunes disciplines, que s'interessen en l'Espanya del segle XVI.

- Diu Despuig: "No he volgut escriure l'obra en llengua castellana per no mostrar tenir en poc la catalana i també per no valer-me de llengua estrangera per a defensar i il·lustrar la naturalesa pròpia, que és la principal intenció de mon treball, ni tampoc l'he volguda escriure en la llatina, perquè no pareguera ser tan generalment tractada i entesa per los de nostra nació com jo volguera". Què creus que implicarà aquesta traducció a l'anglès?

Suposa un pas més en el reconeixement del que parlàvem. Ara, amb la internacionalització que aquesta traducció comporta, podran ser coneguts també per l'erudició d'arreu del món. A més, la difusió del text és imparable. Hi ha prevista una traducció a l'alemany i també una adaptació al català modern.

- Com definiries l'estil d'aquesta traducció de Henry Ettinghausen?

Ettinghausen no ha volgut traduir el text a l'anglès de Shakespeare, una mena de pastitx del Tudor English, com diu ell. Al contrari, és una traducció en un anglès modern, àgil, fluid, que no col·loquial, pensada en un públic no necessàriament erudit i especialista en el segle XVI.

- Com arriba Ettinghausen al text?

És un hispanista de gran prestigi, catalanòfil, que coneix perfectament la nostra llengua i cultura, casat amb una catalana, té casa a la Pera (Empordà) des de fa molts anys. La veritat és que el text li va meravellar i ell ha fet un treball magnífic. Ara ja coneix Tortosa i el Delta i et puc dir que és un ambaixador entusiasta de les Terres de l'Ebre.

- Per què creus que 'Los Col·loquis' són una obra única?

Són únics a nivell català. Són el text que millor representa l'assimilació del paradigma renaixentista a Catalunya, tant pel que fa al gènere literari emprat – el diàleg –, a la voluntat d'incidir en la realitat del moment o el gust pel llegat clàssic. És una obra d'una factura aparentment senzilla, però en una lectura més profunda, d'una subtilitat magnífica.

- Com descriuries el seu rerefons, satíric o de denúncia social?

Despuig juga amb el que diu, el que no diu i el que pensem que diu, en realitat, però després ho desdibuixa amb els matisos dels diversos personatges. El professor de filologia Josep Solervicens va encunyar el terme "les màscares de Despuig" per descriure aquest procés d'ocultació de l'opinió real de l'autor. És magnífic, però a més, ho havia de fer així per evitar l'obstacle de la Inquisició i la censura.

- Alguna altra reivindicació d'alguna obra "ebrenca" que mereixeria arribar al públic internacional?

Les obres de qualitat van fent via: Montcada, Vergès, Bladé ... Bé, tots aquests literats ja van sent traduïts, no? Francesc Vicent Garcia és també un autor que mereix una difusió més àmplia. Pérez Bonfill i Yannick Garcia tenen també contes que mereixen ser divulgats arreu. Segur que en deixo algú...

Entrevista de l'Anna Zaera publicada a Surtdecasa.cat l'1 de desembre del 2014.